

Sygn. akt V U 245/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: star. sekr. sądowy Justyna Alfawicka

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2017 r. w Legnicy

sprawy z wniosku C. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania C. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 21 lutego 2017 r.

znak (...)

oddala odwołanie.

SSO Krzysztof Głowczyński

Sygn. akt V U 245/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 lutego 2017 r., znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy C. S. prawa do emerytury wskazując w uzasadnieniu, że wnioskodawca do dnia 01 stycznia 1999 r. nie udowodnił żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach wobec wymaganych co najmniej 15 lat. Jednocześnie organ rentowy nie uznał jako pracy w szczególnych warunkach okresów jego zatrudnienia:

- od 15 sierpnia 1982 r. do 31 października 1995 r. w Przedsiębiorstwie (...) na podstawie świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 01 października 1998 r., ponieważ nie powołano się na rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a ponadto powołano się na przepisy branżowe, które utraciły moc prawną,

- od 02 listopada 1995 r. do 30 listopada 2002 r. z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) na podstawie świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 10 maja 2013 r., ponieważ nie powołano się na rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a ponadto powołano się na przepisy branżowe, które utraciły moc prawną.

W odwołaniu od powyższej decyzji C. S. zarzucając naruszenie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wniósł o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do emerytury. W uzasadnieniu wskazał, że firma (...) w C. powstała po przekształceniu (...) C., gdzie pracował jako kierowca ciągnika rolniczego – traktorzysta. (...) jest natomiast firmą budowlaną, w której pracował jako operator maszyn ciężkich budowlanych i drogowych.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonej decyzji. Wskazał ponadto, że w okresie od 18 listopada 1994 r. do 17maja 1995 r. wnioskodawca był zatrudniony na ¼ etatu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca C. S., ur. (...), wiek 60 lat ukończył z dniem (...). Ubezpieczony był członkiem OFE, ale złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa. Do dnia 01 stycznia 1999 r. wnioskodawca udowodnił 25 lat okresów składkowych, nieskładkowych i uzupełniających.

(o k o l i c z n o ś c i n i e s p o r n e)

W okresach od 15 sierpnia 1982 r. do 17 listopada 1994 r. i od 18 maja 1995 r. do 31 października 1995 r. wnioskodawca był zatrudniony w istniejącym do 21 marca 1991 r. byłym (...) w C., a następnie od 22 marca 1991 r. w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. w C.. W czasie od 18 listopada 1994 r. do 17 maja 1995 r. wykonywał pracę w wymiarze ¼ etatu. C. S. był traktorzystą.

D o w ó d: w aktach kapitału początkowego:

- świadectwo pracy, l. 4,

- świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, k. 5.

W okresie tego zatrudnienia C. S. przewoził pomiędzy gospodarstwami paszę i zielonkę, wykonywał prace polowe (orka, siew), w okresie żniw kombajnem kosił i młócił zboże. W soboty i niedziele transportował z wagonów nawozy, wapno, zboże, węgiel. Wykonywał również prace na „ładowaczu”, który był podczepiony do ciągnika. W czasie wykopków ciągnikiem ciągnął kombajn do ziemniaków, ciągnął także kombajn do buraków. W okresie zimowym dowoził pasze dla zwierząt.

D o w ó d: zeznania świadków: S. B., k. 20v., e-protokół: 00:04:00-00:08:00,

P. S., k. 20v.-21, e-protokół: 00:26:00-00:35:00.

Wnioskodawca pracował w (...) C. Zakład (...) w N. gdzie w latach 1982 – 1995 wykonywał prace traktorzysty. W czasie tego zatrudnienia, w 1983 r. uzyskał uprawnienia na kombajn a w 1989 r. na sprzęt ciężki. W okresie od wiosny do jesieni pracował przede wszystkim w polu gdzie wykonywał orkę, siew, kombajnem wykopywał ziemniaki. W okresie żniw kosił kombajnem. Po uzyskaniu uprawnień na sprzęt ciężki wykonywał prace równiarką i (...). Równiarką wykonywał prace przy budowie dróg, przeważnie polnych i zakładowych. Przy ich budowie ciągnikiem woził żwir na drogi, ciągał walec. W razie potrzeby (...) ładował kamień. W przedsiębiorstwie (...) ubezpieczony był operatorem sprzętu ciężkiego; (...) i równiarki. Przy użyciu tego sprzętu prace wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

D o w ó d: wyjaśnienia wnioskodawcy, k. 21, e-protokół: 00:37:00-00:48:00.

W (...)sp. j. w C. ubezpieczony pracował od 02 listopada 1995 r. do 30 listopada 2002 r. w charakterze operatora wykonując prace na stanowisku operatora maszyn ciężkich budowlanych i drogowych.

D o w ó d: w aktach kapitału początkowego: świadectwo pracy, k. 6.

Przedsiębiorstwo (...) wykonywało prace związane z budową budynków, dróg i prace remontowe. C. S. pracował równiarką przy budowie dróg, jak również przy użyciu tego sprzętu świadczył usługi. W zastępstwie wykonywał także prace koparko-ładowarką.

D o w ó d: zeznanie świadka B. C., k. 20v., e-protokół: 00:09:00-00:15:00.

Decyzją z dnia 21 lutego 2017 r., znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy C. S. prawa do emerytury, wskazując w uzasadnieniu, że wnioskodawca do dnia 01 stycznia 1999 r. nie udowodnił żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach wobec wymaganych co najmniej 15 lat. Jednocześnie organ rentowy nie uznał jako pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia:

- od 15 sierpnia 1982 r. do 31 października 1995 r. w Przedsiębiorstwie (...) na podstawie świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 01 października 1998 r., ponieważ nie powołano się na rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a ponadto powołano się na przepisy branżowe, które utraciły moc prawną,

- od 02 listopada 1995 r. do 30 listopada 2002 r. z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) na podstawie świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 10 maja 2013 r., ponieważ nie powołano się na rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a ponadto powołano się na przepisy branżowe, które utraciły moc prawną.

(o k o l i c z n o ś ć n i e s p o r n a)

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Wnioskodawca swoje roszczenie do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wywodził z unormowań art. 32 w zw. z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 887).

Obowiązująca od 01 stycznia 1999 r. ustawa o emeryturach i rentach z FUS przewiduje różne podstawy nabycia prawa do emerytury, uzależniając je od daty urodzenia ubezpieczonego. Osoby urodzone po 31 grudnia 1948 r. – jak wnioskodawca – generalnie nabywają prawo do emerytury powszechnej w chwili osiągnięcia wieku emerytalnego, który został określony w art. 24 tej ustawy. W przypadku mężczyzn urodzonych po dniu 30 września 1953 r. wiek ten wynosi co najmniej 67 lat (art. 24 ust. 1b pkt 20). Ustawa emerytalna dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. przewiduje jednak dodatkowo możliwość nabycia prawa do emerytury w tzw. obniżonym wieku emerytalnym, z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze na podstawie art. 184 tej ustawy. Wobec nieosiągnięcia przez wnioskodawcę powszechnego wieku emerytalnego, sporną kwestią pozostawało więc, czy spełnia on warunki do nabycia świadczenia w tzw. obniżonym wieku emerytalnym.

Zgodnie z treścią przepisu art. 184 ustawy emerytalnej ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40 wskazanej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat – dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat dla mężczyzn. Emerytura, o której mowa wyżej, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu.

Zgodnie zaś z treścią przepisu art. 32 ust. 1 cyt. ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym przed 01 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Wiek emerytalny, o którym mowa we wskazanym przepisie, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzny oraz ma wymagany okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Przy czym, zgodnie z § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W rozpoznawanej sprawie sporu nie budziło, że wnioskodawca w dniu (...) ukończył 60 lat i był członkiem OFE, ale złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa.

Jedynie sporną kwestią wymagają ustalenia Sądu było to, czy w kwestionowanych przez organ rentowy okresach od dnia 15 sierpnia 1982 r. do 31 października 1995 r. (poza okresem pracy od 18 listopada 1994 r. do 17 maja 1995 r. w wymiarze ¼ etatu) i od 02 listopada 1995 r. do 31 grudnia 1998 r., wnioskodawca wykonywał prace w szczególnych warunkach, których z przyczyn wskazanych w zaskarżonej decyzji organ rentowy nie uznał za wykonywane w takich warunkach.

W świetle znajdujących oparcie w przedłożonych do akt ubezpieczeniowych świadectwach pracy wraz ze świadectwami wykonywania prac w szczególnych warunkach argumentów odwołania, C. S. wykonywał prace najpierw kierowcy ciągnika a następnie operatora ciężkich maszyn budowlanych. Prace kierowcy ciągnika wykonywał w (...) w C., a następnie w powstałej w jej miejsce spółce (...)W stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. wykazie A, Dział VIII. „W transporcie i łączności”, pod pozycją 3 za prace w szczególnych warunkach uznane zostały prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych. W kwestii szczególnego charakteru pracy kierowców ciągników utrwała się kształtowane przez Sąd Najwyższy rozumienie regulacji zawartej w stanowiącym załącznik do wymienionego wyżej rozporządzenia wykazie A, Dział VIII, poz. 3. W ostatnio wydanym wyroku z dnia 23 lutego 2017 r., sygn. akt I UK 76/17 (Legalis numer 1580471) Sąd Najwyższy – Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że wykładnia językowa regulacji zawartej w wykazie A dział VIII poz. 3 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43), przy uwzględnieniu przyjętej przez rozporządzenie kwalifikacji branżowo-stanowiskowej oraz przy uwzględnieniu systematyki przepisów, nie pozwala na kwalifikowanie a priori pracy kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych wykonujących pracę w rolnictwie, jako pracy w szczególnych warunkach. Nie ma przesłanek, aby z góry zakładać, że wykonywanie prac na wskazanych stanowiskach – niezależnie od branży, w której praca jest wykonywana – związane jest z taką samą szkodliwością pozwalającą na zaliczenie tego okresu jako uprawniającego do nabycia emerytury w obniżonym wieku. W uzasadnieniu Sąd Najwyższy odwołując się do swoich wyroków (z dnia 19 maja 2011 r., III UK 174/10; z dnia 16 czerwca 2009 r., I UK 20/09; z dnia 01 czerwca 2010 r., II UK 21/10; z dnia 19 maja 2011 r., III UK 174/10) stwierdził, że niejednokrotnie wskazywał, że wyodrębnienie prac kwalifikujących do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym ma charakter stanowiskowo-branżowy. Oznacza to, że przynależność pracodawcy do określonej gałęzi przemysłu ma znaczenie istotne i nie można dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały przypisane w tym akcie prawnym. Zauważył także, że prace uznawane za wykonywane w szczególnych warunkach bez względu na miejsce ich wykonywania i rodzaj zostały wymienione w dziale XIV zatytułowanym „prace różne”. Sąd Najwyższy argumentował także, że umieszczenie stanowiska kierowcy ciągnika w dziale VIII „w transporcie i łączności”, łączy szkodliwość takiej pracy nie z samym

faktem prowadzenia tych pojazdów, lecz z faktem prowadzenia ich przy uwzględnieniu specyfiki wykonywania pracy w transporcie i obciążeń psychofizycznych związanych z uczestnictwem takich pojazdów w ruchu publicznym. Niewątpliwie zasadniczym obowiązkiem kierowcy ciągnika w transporcie jest wykonywanie przewozu drogowego, a więc kierowanie pojazdem w ruchu drogowym. Praca kierowcy ciągnika wymaga wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (bezpieczeństwo w ruchu drogowym), jest również uciążliwa ze względu na specyficzny czas pracy kierowcy uzależniony od zleconych mu zadań transportowych. Obciążeń takich nie ma, jak uznał ustawodawca, przy wykonywaniu prac na wskazanych stanowiskach w rolnictwie, gdzie dominują prace polowe. W uzasadnieniu wskazanego wyżej wyroku wskazano również, że odmowa zakwalifikowania, jako wykonywanej w szczególnych warunkach, pracy traktorzysty (kierowcy ciągnika rolniczego) w trakcie prac polowych, a nie w transporcie, odpowiada rozumieniu tych przepisów przedstawionemu już wcześniej w orzecznictwie Sądu Najwyższego (wyroki z dnia 03 grudnia 2013 r., I UK 172/13; z dnia 13 sierpnia 2015 r., II UK 298/14; z dnia 05 maja 2016 r., III UK 121/15; z dnia 05 maja 2016 r., III UK 132/15 oraz z dnia 13 lipca 2016 r., I UK 218/15). Odnosząc powyższe rozważania do ustalonych w sprawie faktów należy w przekonaniu Sądu przyjąć, że w okresie zatrudnienia w(...) wnioskodawca nie wykonywał prac w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, bowiem w czasie od wiosny do jesieni jako traktorzysta wykonywał przede wszystkim prace polowe. Prace w transporcie polegające na kierowaniu pojazdem w ruchu drogowym wykonywał okazjonalnie, szczególnie w związku z transportem produktów z wagonów i ewentualnie zboża w okresie żniw. Prace kombajnem wykonywał tylko w czasie żniw. Po uzyskaniu uprawnień na sprzęt ciężki, prace operatora tego sprzętu łączył z pracą traktorzysty, zazwyczaj przy pracach polowych. Powyższe fakty przemawiają za tym, że C. S. jako kierowca ciągnika wykonywał przy jego użyciu przede wszystkim prace polowe, które w świetle zaprezentowanego wyżej poglądu na są pracami w transporcie i łączności i przez to nie są pracami w szczególnych warunkach w rozumieniu wskazanych wyżej na wstępie przepisów. Pozostałe prace jakie wykonywał w (...) a następnie (...), które noszą cechy prac w szczególnych warunkach, nie były jednak wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Poza tym ich wymiar nie jest na tyle długi, by wraz z okresem pracy wnioskodawcy w (...) ich łączny wymiar wyniósł wymagane co najmniej 15 lat.

Istnieją w przekonaniu Sądu uzasadnione podstawy do przyjęcia, że prace w szczególnych warunkach ubezpieczony wykonywał w przedsiębiorstwie (...), przy czym okres tego zatrudnienia jest zbyt krótki wobec wymaganych co najmniej 15 lat.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. pozbawione uzasadnionych podstaw odwołanie oddalił.